

Алена ПАСКАННАЯ.

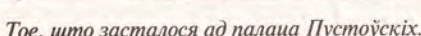
Марат ГАРАВЫ.

Вячаслаў БУЛКЕВІЧ

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Так выглядят сёння ўзноўлены дом Касцюшкаў

на Пустойскіх, які быў

Вячеслав ОРГИШ,
доктор философских наук.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

Уличные столкновения в Бангладеш

В Бангладеш во время уличных столкновений был сожжен поезд. Участники протестов выражали таким образом свое возмущение взрывами гранат на митинге оппозиции в субботу — тогда погибли 19 человек.

В столице страны Дакке более 10 тысяч человек присутствовали на митинге в память о погибших, а уличные демонстрации протеста закончились столкновениями с полицией — в них пострадали более десятка человек. Как передает из Дакки корреспондент Би-би-си Роланд Бурк, на закате сторонники оппозиционных партий собрались у мечети Байтун Муккарам, ориентированной на Мекку и заходящее солнце. Они возлегли руки к небу в молитве об утешении. Затем толпа прошла через весь город — на своем пути демонстранты побдили стекла в одном из автобусов. Демонстрации протеста, выливающиеся временами во вспышки насилия, прокатились по всей стране. Специальные подразделения полиции были направлены для поддержания порядка.

В Париже сожгли еврейскую столовую

Президент Франции Жак Ширак осудил поджог в Париже благотворительной столовой, поддерживаемой еврейской организацией. На стенах столовой злоумышленники нарисовали свастики, а затем подожгли ее. Это последнее из целого ряда антисемитских нападений во Франции. Столовая, в которой кормили малоимущих и бездомных, полностью сгорела.

В своем заявлении Жак Ширак говорил о том, что "государство должно полностью отыскать виновников таких недопустимых акций". Министр внутренних дел Франции Доминик де Вильпен посетил место происшествия и пообещал наказать виновных.

Норвегия ищет украденный «Крик»

Полиция Норвегии проводит масштабную операцию по поиску одной из наиболее известных картин мира — «Крика» Эдварда Мунка.

Вооруженные грабители ворвались в воскресенье днем в Музей Мунка и украли «Крик» и другую работу Мунка — «Мадонну». Эксперты-искусствоведы выражают озабоченность за состояние «Крика». Мунк применял особый тип смеси красок и пастели, и, как говорят сотрудники музея, они боятся, что полотно был нанесен ущерб.

Полиция говорит, что не имеет представления, кто может стоять за кражей. Торговцы предметами искусства говорят, что похитители потребуют выкуп. Считается, что мировая известность картин не даст злоумышленникам возможности продать их на черном рынке. «Скорее всего, воры потребуют выкупа за то, что вернут полотно», — сказал агентству Ассошиэйтед пресс Кнут Форсберг, менеджер норвежского аукционного дома Blomqvist Fine Arts.

Форсберг оценил украденный «Крик», одну из версий работы, завершённой Мунком в 1893 году, примерно в 60—75 млн. долларов.

Какую внешнюю политику поведет Белый дом в случае победы Керри?

Демократы утверждают, что друзья и союзники Америки в Европе хотели бы видеть Джона Керри следующим хозяином Белого дома. Но будет ли внешняя политика администрации Керри так уж сильно отличаться от политики ее предшественницы?

Этой теме посвящен комментарий радио "Голос Америки". В нем приводятся такие слова претендента в президенты: «Америке, — заявляет Керри, — нужен президент, способный убедить союзников взять на себя часть бремени войны с террором, которую мы ведем, — бремя как людского, так и финансового. Чем раньше наши солдаты вернутся домой, тем лучше, но при этом солдаты союзников должны будут заполнить пустоты в строю. Если союзники нас уважают, а не только боятся, они нам помогут».

Слова Керри находят отклик в умах европейцев, замечает корреспондент левостороннего журнала Nation Иэн Уильямс и добавляет: «Я разговаривал с несколькими европейскими парламентариями, и они не верят, что политика США сильно изменится в случае победы Керри. Он, по их мнению, отличается от Буша разве что чуть большей мягкостью и терпимостью». «Честно говоря, — заметил далее Уильямс, — европейцы не видят большой разницы между Бушем-младшим и его предшественником Клинтоном: и тот, и другой тяготеют к односторонним действиям».

С журналистом из Nation полемизирует сотрудник правостороннего American Enterprise Institute Даниэль Плетка: «На мой взгляд, европейцы себя обманывают: им кажется, что Буш и Керри расходятся по существу вопросов внешней политики, хотя на самом деле разница между ними скорее косметическая, стилистая. Европейцам элементарно не нравятся манеры Буша и нравятся манеры Керри,

из чего они ошибочно выводят какие-то принципиальные расхождения между кандидатами».

Названные эксперты далее замечают: «Расхождение по Ираку было слишком глубоким, — говорит Уильямс, — и мне не кажется, что простая смена жильцов Белого дома способна эту пропасть сократить. Скорее всего, европейцы помогут Америке вылезти из иракского болота после того, как они так долго призывали ее в это болото не влезать».

На каком направлении европейцы могут реалистично идти? Керри сменит курс? «Неужели они полагают, — говорит Даниэль Плетка, — что админи-

Джон Керри и его жена Чакки в камуфляже, стоящие перед группой людей.

страция Керри начнет сурово критиковать Израиль и поддержит санкции, которые Совет Безопасности ООН может наложить на еврейское государство? Неужто администрация Керри подчинится требованию Евросоюза и ООН немедленно покинуть Ирак? Хочу повторить, что разница между двумя администрациями может быть скорее в смысле стиля, но не по существу».

Как видим, властям Беларуси тоже не стоит надеяться на смягчение американской позиции к ним в случае прихода к власти Керри без ясных шагов по демократизации общественной жизни.

Сергей ИВАНОВ.

Палац і хібара

Палац

Калі хто будзе вам казаць, што Лядовы палац у Гродне не патрэбен — не верце. Гэты сучасны будынак не толькі ўпрыгожвае горад, але і прыцягвае да сабе аматараў спорту. У дзень майго прыезду на вялізны пляцошчы трэніраваліся каманды хакеістаў. Пасля гарачых двара ад лёду вяла зімовай прыхалоды. Было прыемна. Не хацелася зноў вяртацца на жывёльнае спіску.

Да сёння, што абгароджвае хакейную пляцошку, падбеглі хлопчыкі галоў дзясці-дванаціці ў іх толькі што закончылася трэніроўка ў нейкай спартыўнай секцыі. Мне павядалі, што для дзяцей ёсць секцыя юных хакеістаў, а таксама малых дзетак, нездзе галкоў з машы, навучаюць фігуру на катанню.

Карысная і патрэбная справа, што там казаць. І час ёсць дзе правесці, і талент развіць. І падумаеш: вось каб так было ўсюды, ва ўсіх сферах жыцця аб людзях клапаціліся не на словах, а на справе, бо тое, што ўбачыла, выйшаўшы з Лядовага палаца на вуліцу Камунальную, рэзка памяняла настроя...

Хібара

Гэта вельмі старая будыніна, як жабрачка на швітары, прытулілася на другім баку вуліцы.

Набравшыся ў абшэдзішны бажавы колер, не абгароджаная нават маленькім плошчам, яна стварае непрыемнае супрацьпаставу паўвостраўя. Хібара вонкамі павернута ў двор, нбы са-ромеішча сваёй беднасці. І калі з боку вуліцы яшчэ так-сяк, то ўжо са двара зусім няма на што глядзець. Патрэбныя сцены, ганчкі-веранды хутэй нагадваюць закінуты хутар, а не гарадское жыццё.

Таблічка, прыбітая да вулгара хібары, паказала, што гэта дом нумар чатыры. Вышчарбленыя каменныя прыступкі вядуць да дзвярэй у тары. Я пастукала, і яны хутка адчыніліся, бо гаспадыня — Сцяпанія Аляксандраўна была на так званай веранды.

У цесным закутку стаіць старая газавая пліта, на якой ка-бета гатуе ежу.

Яна правіла мяне ў свае "хара-мы", і сэрца зашчаміла ад жалю. Беднасць выглядала з кожнага кутка. Першы пакойчык Сцяпанія Аляксандраўна

назвавала кухняй. Мабыць, таму, што тут стаіць печка і стары ха-лацыйны. Праз кухню можна трапіць у "залу" са швейнай машынай, старой мэбляй і партэ-там гаспадыня на сцяне. Там яна маладая, з металічнай прымаца-ваным да сукенкі.

...Сцяпанія ролам з Гродзенскага раёна. У іхній сям'і было шасцёра дзяцей. Колькі сябе мятае, марыла навучыцца шыву. І навучылася. Бацькі-каласнікі прасілі старшыню, каб апусціў яе ў горад, бо працаваць на зямлі заставаліся яны самі і дзве дачкі. Пасля доўгіх разважанняў ён даў патрэбную даведку.

Дабравушыся да Гродна, яна пайшла на фабрыку, дзе шыві пальчаткі, і ўладкавалася на працу. Спачатку жыла на пры-ватнай кватэры, потым — у ка-мунальнай, і ўжо больш за два дзе-сяткі гадоў — у доме нумар ча-тыры па вуліцы Камунальнай.

Цяпер Сцяпанія Аляксандраўна 72 гады. Яна ўжо даўно на пенсіі і адзінока каратае сваю старасць. Бог не паслаў ёй ні мужа, ні дзяцей. Ёсць толькі пляменнікі. Але ў кожнага шмат сваіх клопатаў і ім нічы раз не да адзінока бабукі Сцяпаніі. А ёй даводзіцца нягледзячы на трэба паліць дровамі ці брыке-там. Паліва прывезці, упарадка-ваць. Жыццё ў 72 гады зрабіць гэта нямала.

Цяпер яна шыра-рада, што ўдзячна наватасі па-важнейшым дзяўчынам са скурнага заводу, які знаходзіцца побач.

— Там, вядома, нешта будзе-ць, і гэтыя абразкі ім не патрэб-ны, а для мяне вялікая падтрым-ка, — кажа бабучка.

Да нядаўняга часу яна ат-рымлівала 107 тысяч рублёў пенсіі, цяпер дабавіў яшчэ 20 тысяч. Улічваючы беднае ста-ноўшча, дзяржава выдае суб-сідыю на аплату кватэры. І ўсё роўна пражывае на гэтых грош-ях у горадзе хіжы.

Аляксандраўна няма ніякай гра-дкі, дзе б яна магла вырабіць для сябе які мяшок будыбы, крышку цыбулі ды буракоў. Пра-дачу ўжо і казаць няма чаго. Таму ўсё даводзіцца купляць.

— Пад сваім акном на пад-ворку я ўскапала некалькі ме-траў зямлі і пасадзіла крышку бульбы, цыбулі, каб хоць летам выкапаш свой клубеньчык ці вы-рашці пыркунку шыву.

Кажа яна: — Як убачылі афіц-ыйныя асобы, забаранілі: "Гы што, бабка? Побач Лядовы палац, сюды важныя людзі прыязджа-юць, а ты сваёй цыбульай ды бульбай увесць выглад псуеш".

— То ж ад Палаца і не відзе-маў радкоў з гароднінай... — слаба прычыла бабучка.

— Усё роўна прыбярэ. І каб больш не сазіла, — быў загал. І яна не сазіла. А каб зямля не пу-ставала, пасеяла там кветкі.

— Раней усё казалі, што наш і суседні дом, такі ж самы стары і драўляны, толькі пафарбаваны ў сіні колер, знясуць і нам дадуць кватэры. А цяпер ужо нічога не абшэе. Разумею, што хут-чай мяне вынесуць на могілкі, чым знясуць нашу хібару, — з жалем кажа старыня.

У Лядовым палацы часта вы-ступаюць прыезджыя артысты. І тады жыхароў хібары папярэд-жаюць, каб у дварыку была ўзруная чысціня, а што сама па-будова падобна на закінуты хутар, нібыта і няважна. Як ня-важна і тое, што 72-гадовая Сця-панія Аляксандраўна, апрача-ваўшы ўвесь свой век, не мае людскага жалю. Сцены патра-скаліся, даўно не фарбаваныя. Столь пачарнела.

— Я хацела крышку пафар-баваць столь. Залезла на стол, а галава як закружылася... Ле-дзь злезла і больш ужо не спрабу-ваў нічога рабіць, — кажа яна.

Вакोल шуміць вялікі горад. Побач узвышаецца шыкоўны Ля-довы палац, а бабучка Сцяпанія жыць, як на закінутым востраве. Тэлевизар сапсаваны, а раманта-ваць няма за што. Тэлефона няма. Ёсць толькі радыё, якое ў народзе называюць каласным.

А яшчэ ёсць швейная машына. На ёй бабучка Сцяпанія перашыва-е для сябе сваю старую вопратку, а калі і знаёмым то-небудзь па-равіць. Дзе якое там шыць у 72 гады! І вочы не вельмі бачыць, і рукі спрыт не маюць. Але ж жыць нечым трэба...

Мы разгаворыліся з бабучкай, і я выйшла на вуліцу да Лядовага палаца. Уражас: веліч і жабра-ства — побач. Нада рэзкі кан-траст. Няўжо бабучка Сцяпанія, апрачаваўшы ўвесь свой век сапсаваным, а потым на прапрымстве, не заслужыла лепшых адносін да сябе? А колькі такіх бабук і дзядуляў, якіх абшлі ўвагі, пра якіх проста забыліся. Ёсць яны і ў вёсках, і ў гарадах. Яны змёрліся са сваёй доляй і іхна чакаюць смерці.

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

Гродна.

У Добрушы ўстаноўлены помнік князю Фёдору Паскевічу

Як адзначыў у інтэрв'ю Бе-лаПАН загадчык аддзела ідэ-алогіі Добрушскага райвыканка-ма Аляксандр Баравуля, менавіта дзякуючы князю Паскевічу До-бруш у другой палове XIX ста-роўдзі змог стаць прамысловым развітым горадам — тут былі за-снованы шырока вядомыя цяпер Добрушскі фарфаровы завод і Добрушская папяровая фабры-ка.

Фёдар Паскевіч — сын фельдмаршала Івана Паскевіча, графа Эрыванскага, князя Варшаўскага. Частку Гомельска-га маёнтка Іван Паскевіч набыў у 1834 годзе, а ў 1838 да яго пе-райшоў другі частка маёнтка — гэты быў падарунак імпера-тара Мікалая I. У 1856 годзе, пасля смерці бацькі, у валоданне гомельскім палацам, большай часткай горада і сумежных тэ-

рыторыямі ўступіў Фёдар Па-скевіч. У гэты перыяд, акрамя за-сновання папяровай і фарфаро-вай фабрык, па ініцыятыве Па-скевіча былі пабудаваны ўчастко-вая балнішня і інтэрнат для фаб-рычных рабочых. Прыкметна, што гэтыя пабудовы добра заха-валіся і дагэтуль эксплуатаюцца.

Алена ПАСКАННАЯ.

Чарга да «катапульта»

Перамачы зямное прыця-ненне і ўзляццё, на момант ад-раваўшыся ад наземных штудзённых турбот, — магчыма, менавіта гэта ўпадабляе жыхары Віцебска, які ствараюць чар-гу да новага атракцыёна ў га-радскім парку "Мазур'яна".

Усёго за 5 тысяч рублёў можна адлучыць сабы лётчыкам, выкінутым з кабіны катапуль-тай. Праўда, будзе гэта не на борце звышгучага знішчаль-ніка, а навадвор, на звышма-лой адлегласці ад зямлі, але ад-

гэтага, кажуць, настрайна адчу-ванню толькі ўзмацняецца. "Атракцыён "Катапульта", набыты за 18 тысяч долараў, складаецца з парашутнай сістэ-мы і гумовага троса, які ў мар-ской авіяцыі тармазіць самалёты на борце авіяноса. Катапульта імгненна падкідае чалавека на 15 метраў і плаўна апускае на зямлю.

Незвычайная забава вельмі зацікавляе людзей, якія сумуюць па прыгодах і адчуваюць неда-хоп адрэзанні ў крыві.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Нелегальныя мігранты з Афганістана і Уганды

Нелегальныя мігранты з Аф-ганістана і Уганды былі затры-маны супрацоўнікамі міліцыі ў Оршы і Віцебску.

На чыгуначным станцыі "Орша" супрацоўнікі аддзела пашпартна-візавых службаў (АПВС) ГАУС затрымалі 4 гра-

мадзян Афганістана, якія пры-былі ў Беларусь з Расіі без віз. На затрыманых складзены пра-такты. Выпрашаны пытанне аб іх дэпартацыі з краіны.

У Віцебску супрацоўнікі АПВС Першамайскага РАУС затрымалі двух грамадзян Уган-

ды, якія таксама прыехалі з Расіі без адпаведных дакументаў. На затрыманых складзены пратако-лы, яны ўжо дэпартаваны на тэ-рыторыю Расійскай Федэрацыі.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

РУБАМ!

А беларускага ў календары амаль нічога...

Надоечы хацеў уладкаваць да-ту нараджэння Васіля Быкава. Зазіраў у настольны календар, выпушчаны Барысавскай ўзбуй-ненай друкарняй ім 1 Мая. На аркушыку за 19 чэрвеня значы-цца толькі парт-дэкарацыя Ф.Глінка. Падамаляся, можа быць, календар расійскі? Але

месецы і дні тыдня надрукава-ны на рускай і беларускай мовах. Праўда, рускі тэкст на-браны буйным шрыфтам, а бе-ларускі — дробным, ледзь за-ўважным.

Збянтэжаны, перагарту-ваў календар... Можа падзе-ляць у ім няма не толькі В.Бы-кава — няма Я.Куналы, М.Га-рэшкі, К.Чорнага, І.Мележа, Я.Брыля. Няма нашых сучасных паэтаў і пісьмемнікаў!

Тут не ўбачылі і славетных, утанаваных светам мастакоў: беларусаў В.Ваньковіча, І.Хру-пкага, М.Шагала, В.Вялічынска-га, Б.Пічэра і г.д., не кажучы аб сучасніках. Але запусе шмат за-межных дзеячаў ад палітыкі, на-вукі і культуры. Яны сапраўды выдатныя асобы, і было б смеш-на прыярэчы іх прысутнасці на лістках календара, калі б не прыкрая аднабокасць.

Акрамя таго, календар складзены без усялякай сістэ-мы і дапусе памылкі ў датах. У ім згадана, на маю думку, шмат вы-падковых персон. Ну, няўжо нам, беларусам, так ужо неаб-ходна ведаць, якога чысла на-раджаўся расійскі вайсковы міністр XIX стагоддзя

Д.Мілюцін альбо амерыканскі ляхавод Д.Хенсан? Альбо расійскі алігарх Б.Беразюцкі.

Я наўмысна так падрабязна пералічваю гэтыя імёны, каб вы зразумелі мае глыбокае неадуманне з нагоды зместу ка-лендара. Прагартваючы яго да-важліва, я ўсё ж адлучу збле-ных у знакамітым натуёне не-калькі вядомых асобаў-земля-коў. Гэта вялікія нашы паэты Я.Колас і М.Бядуновіч. Гэта алімпійскі чэмпіён А.Міладзев. І — шчыту — "напэўні" граф М.Огінскі... Нічога са-вешта!

Кожны дзень гэтым "бела-рускім" календаром карыстаю-цца тысячы грамадзян краіны. І што ж яны могуць даведацца аб ёй? У іх можа скласіцца мерка-ванне, быццам нашым Радзіма — гэта нейкае захалусте. Што ўво-гуле не было такіх выдатных

асобаў, як Еўфрасінія Полац-кая, Францішк Скарына, Сімо-наў Полацкі, Кастусь Каліноўскі, Станіслаў Манюшка...

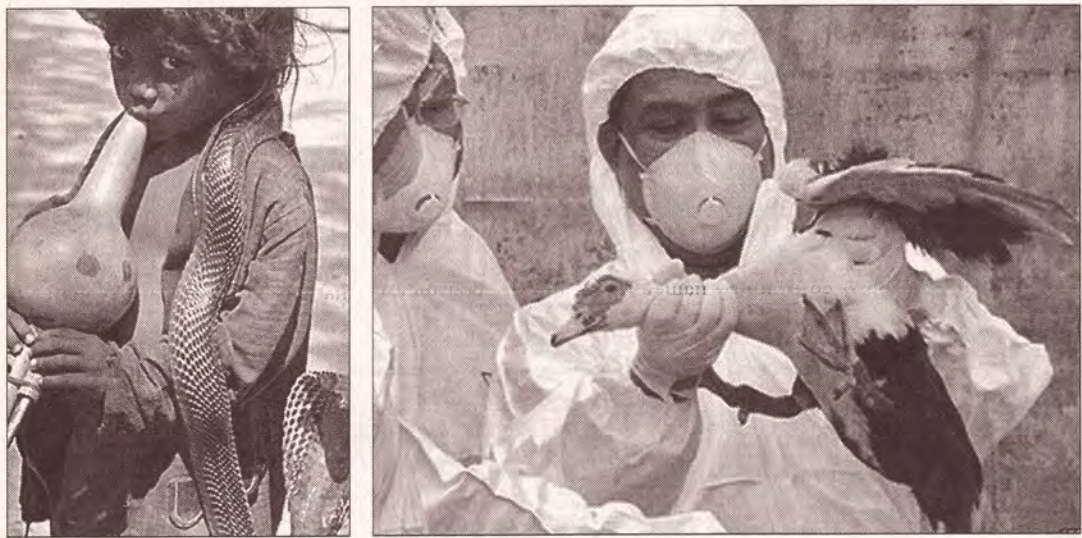
Календар за даўніх часоў з'яўляўся не толькі сродам ад-лічэння часу. Ён зусёды выкон-ваў асветную ролю, нагадваючы аб знамянальных датах, сла-ветных бітвах, адкрыццях, вядомых суайчынніках. А вось гэты го-ракаляндар мільчы выклікае пы-танне: як магчыма было вы-пусціць такое? Між тым у зру-дзілі аўтарам не адмовіш. Яны ведаюць аб існаванні сярэдня-вечнага італьянскага паітыка Макіявэлі, фізіялага Бантэллі і нават італьянскай ляхіцы Дзітэні... Значыць, выказалі наўмысную пагарду да ўсяго бе-ларускага? Значыць, хацелі вы-красці са свядомасці нашага народа ягоную славу і годнасць?

Мы ўжо амаль не чуем бела-рускую мову ні ў горадзе, ні ў вёсцы, ні па тэлевізару, кіда што зрэдку — па радыё.

Нас пазбавілі гістарычнай па-мяці! Што, рыхтуюць стаць част-кай Расіі?

Арлен КАШКУРЭВІЧ, мастак.

Фотовзгляд

Шестилетний Арвинднат, заключительный змей в индийской деревне Канади.

Работники Минздрава Малайзии берут пробы крови у домашней утки: в стране обнаружены носители птичьего гриппа.

В Токио проходит всемирный съезд поклонников оригами. Джозеф Ву из Канады демонстрирует своего любимого бумажного дракона.

Кто обитает в морских глубинах?

Из двухмесячной экспедиции по Атлантическому океану в порт своей приписки Берген вернулось норвежское исследовательское судно "G.O. Sars". В экспедиции участвовали шестьдесят ученых из тринадцати стран мира. Им удалось собрать много новой и важной океанографической информации о глубинах центральных районов Атлантики.

Важность проекта видна из того факта, что 95% живых существ Земли обитают именно в океанских глубинах, указывает американский океанограф Майк Векине: «Как ни парадоксально, но нам больше известно об обратной стороне Луны, чем об океанском дне. Вот поэтому было необходимо осуществить данную научно-исследовательскую экспедицию, поскольку мы не знаем тех, кто живет вместе с нами на одной планете».

В течение всего плавания ученые брали пробы морской воды. Судно шло от Исландии до Португалии над подводным горным хребтом. Для исследований были использованы специальные сети, дистанционно управляемые подводные роботы и эхолоты, опускавшиеся на 4-километро-

Народ в гостях у канцлера

Правительство Германии уже в шестой раз проводит в Берлине День открытых дверей. В зданиях министерств, обычно недоступных для публики, побывали за выходные дни 152 тысячи взрослых и детей.

Демократию в действии продемонстрировали 13 федеральных министерств и ведомство федерального канцлера.

Пускали всех, хотя не обошлось без строгого

контроля. В прошлом году приглашением Кабинета министров воспользовались 130 тысяч берлинцев и гостей столицы. В этот раз любопытных было 152 тысячи.

Райс — самая влиятельная женщина в мире

Кондолиза Райс, советник президента США по национальной безопасности, возглавила список 100 самых влиятельных женщин в мире.

На втором месте в списке, опубликованном американским журналом "Форбс", стоит премьер-министр Китая У И, а на третьем — лидер Индийской национальной конгресса Соня Ганди.

По словам представительницы "Форбс", список был составлен на основании занимаемой должности, послужного списка, упоминающийся в прессе, сфере влияния и экономической власти, сосредоточенной в руках женщины.

По словам журнала, Райс сыграла значительную закладную роль в том, что касается военных кампаний в Афганистане и в Ираке. В то же время У И названа журналом "восходящей звездой коммунистической партии Китая". У И удивила многих своих партийных коллег тем, как она провела переговоры с Россией о новых торговых контрактах и с ВТО — о вхождении в организацию Китая.

Решение Соня Ганди, возглавляющей правящую партию Индии, уступить место премьеру в пользу Манмохана Сингха получило положительные отклики не только в Индии, но и во всем мире. В первой десятке самых влиятельных женщин числятся и президенты Индонезии и Филиппин — Мегавати Сукарнопутри и Глория Арройо.

